

РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Віктор Васильович Іванієнко, к.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, Харківський національний економічний університету ім. С. Кузнеця

Вплив глобалізаційних викликів на розвиток світової економіки знайшло своє відображення на його прогнозних показниках. Так, Світовий банк погіршив підготовлений у червні 2022 р. прогноз річного зростання світового ВВП у 2023 р. на рівні 3 %, і очікує в поточному році різке уповільнення світової економіки на 1,3 п. п. до 1,7 %. Це буде третій найменший темп зростання ВВП світу за останні майже п'ятдесят років (0,6 % – у 1975 р. та 0,4 % – у 1982 р.), які позначилися також і двома падіннями світової економіки в 2009 р. та 2020 р., спричиненими глобальною фінансовою кризою та пандемією COVID-19 відповідно. У 2024 р. Світовий банк передбачає поліпшення стану світової економіки: економічне зростання становитиме 2,7 %, хоча і на 0,3 п. п. менше, ніж за попереднім прогнозом. Відновленню зростання світової економіки в 2024 р. сприятиме збільшення темпів зростання ВВП розвинутих економік, а також ВВП економік майже всіх регіонів, за винятком економік країн Близького Сходу та Північної Африки. При цьому очікується, що економічне зростання у світі почне наближатися до свого довгострокового потенційного темпу [1].

До причин глобалізації світового господарства відносять: зростання кількості й обсягу злиття компанії на рівні національної економіки і на транснаціональному рівні; збільшення значимості кредитів для подальшого розвитку як виробництва, так і споживання; зростання впливу окремих національних валют через міжнародну систему вільного валютного обміну на економічні процеси у різних країнах світу; дуже швидке поширення фінансової інформації, тенденції до більшої відкритості підприємств, стирання національної приналежності продукції, яку випускають різні компанії; потужний потік економічної реклами в усіх засобах масової інформації, що насамперед

призводить до розмивання чітких відмінностей між інформацією та рекламою [2].

На стан та тенденції розвитку світової економіки та на глобальну політику нині впливають геополітичні інтереси різних держав, включно безпекові та військові справи, економічні, соціальні, екологічні, демографічні та інші інтереси. Значний вплив на розвиток світової економіки мають такі глобальні фактори, як домінування економічно розвинених країн на світовому ринку, виникнення дефіцитності ресурсів та ускладнення доступу до них, кліматичні зміни, технологічне ускладнення виробництва на основі ІТ-технологій. Серед зростаючої кількості проблем транснаціональної політики – дедалі частіший прояв вищого ступеня розвитку епідемічного процесу заразних хворіб – пандемії, забруднення довкілля, наркотики, права людини і тероризм, які долають межі територіальної юрисдикції та існуючих світових політичних розмежувань і які потребують міжнародної співпраці для успішного їх вирішення та формування динамічного тренду розвитку світової економіки у цілому.

Глобалізація виявила слабкі місця міжнародних відносин і загострила глобальні виклики і глобальні ризики. Виклики та ризики у розвитку сучасного суспільства та світової економіки в цілому потрібно розглядати та вирішувати з позиції синергетики.

Список використаних джерел:

1. Гавриленко Н, Широкий Г. Перспективи світової економіки в 2023–2024 роках. Національний інститут стратегічних досліджень. Центр зовнішньополітичних досліджень. [Електронний ресурс]. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-01/svitoviy-bank_pdf.pdf.

2. Нартова І. Глобалізація та її вплив на розвиток світового господарства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2011. № 3 (48). С. 21–26.